

TIRANT LO BLANC

MARTORELL, Joanot

Ed.: Biblioteca Hermes, Clàssics catalans 3, 1ª ed., Barcelona, 1998, 371 pàgines; t.o.: Tirant lo Blanch, València, 1490

Narra les aventures d'armes i d'amor de Tirant des del moment que és fet cavaller a Anglaterra fins a la seva mort en terres bizantines, sent hereu de la corona imperial, després d'haver alliberat l'Imperi Grec del setge dels turcs. El comte Guillem de Vàroic, retirat de la vida d'armes a una ermita, allibera Anglaterra dels sarraïns. Després alligona Tirant sobre l'orde de cavalleria (Caps. 3 a 37). A les festes de Londres és el millor cavaller combatent amb reis anònims a qui mata successivament (Caps. 56 a 84). Va socórrer Rodes assetjada pel soldà del Caire (Caps. 98 a 100). Aconseguint una gran victòria, es posa al servei de l'Emperador de Constantinoble com a Capità general de les tropes (Caps. 115) S'enamora perdudament de la Infanta Carmesina, i li declara el seu amor (Caps. 117 al 127). Obté altres victòries contra els turcs i se'n surt dels paranys que li ordeixen (Caps. 128 a 157). Embolics amorosos amb la Princesa. Tirant ataca i derrota la gran esquadra de Caramany i el Rei de la Sobirana Índia i entra vencedor a Constantinoble (cap. 157 al 167). La dida de Carmesina – la Viuda reposada – s'enamora de Tirant i li para una trampa per desavenir-los. Carmesina es creu la mentida i rebutja Tirant que cau en la malenconia més profunda (cap 214 al 218). Més embolics amorosos ordits per Plaerdemavida per restaurar la passió amorosa entre Tirant i Carmesina (cap. 234 al 296). Tirant i Plaerdemavida se salven d'un naufragi i van a raure a les costes de Barbaria. L'un i l'altra són acollits per personatges importants. Tirant es converteix en un gran capità que guanya moltes vegades, emprèn una tasca d'evangelització i es bategen 44 mil moros (cap. 296 al 330). Torna a alliberar l'Imperi grec (cap. 401 al 407). Tirant venç les forces que assetjaven Constantinoble. El turcs volen fer la pau (cap. 414 al 433). Tirant es conduit al llit de la Princesa on passa la nit i consumen el matrimoni (cap. 434 al 447). L'Emperador, per premiar els grans serveis de Tirant, li atorga la mà de la seva filla Carmesina, amb la qual cosa es vinculen la successió de la corona i el títol de Cèsar de l'Imperi grec, que també ha estat atorgat a Tirant (cap. 448 al 453). Tirant reconquesta tot el territori de l'Imperi (cap. 454 al 466). Tirant mor d'un constipat (cap. 467 al 471). El cos de Tirant és portat embalsamat a Constantinoble i exposat en el temple de Santa Sofia. Carmesina mor del dolor. Fa pública confessió dels seus pecats i dicta testament, en què nomena hereva l'Emperadriu, la seva mare. L'Emperador, mentrestant, ha mort pel dolor que li han produït el trist final de Tirant i l'agonia de la seva filla (cap. 472 al 480). L'Emperadriu es casa amb Hipòlit. Els cossos de Tirant i de Carmesina són conduïts a Bretanya, d'acord amb la seva darrera voluntat (cap. 481 al 487).

Considerada un dels màxims exponents de la novel·la cavalleresca en llengua catalana i del segle d'or valencià. És esmentada en el Quixot com una de les obres salvades de la crema de llibres. Composta per moltes històries al voltant del Tirant, i amb una visió global del món, però superant ja els ideals medievals i introduint els valors burgesos. Són notables les escenes de la vida quotidiana i l'espontaneïtat dels protagonistes. L'ambient i les reaccions dels personatges són versemblants i naturals. El Tirant s'avança a la seva època i marcarà el camí per la creació literària posterior. Però manifesta els inconvenients del seu primitivisme: la configuració inadequada dels seus personatges; els llargs discursos explicatius que interessaven poc a l'acció. Tanmateix es manté l'interès per la narració.

Es manifesten els valors bons i dolents de l'època: la fe, la difusió del cristianisme, les virtuts dels cavallers. I també les aberracions dels duels i les lluites cavalleresques, les dames i el seu honor. Els costums cortesans. La religió és només una decoració cultural que serveix de rerefons a les contínues batalles i guerres del tot gratuïtes. Les escenes sensuais i eròtiques, tot i que no descriptives, donen la visió d'una moral ambigua i superficial.

19/1/2018

L-B2